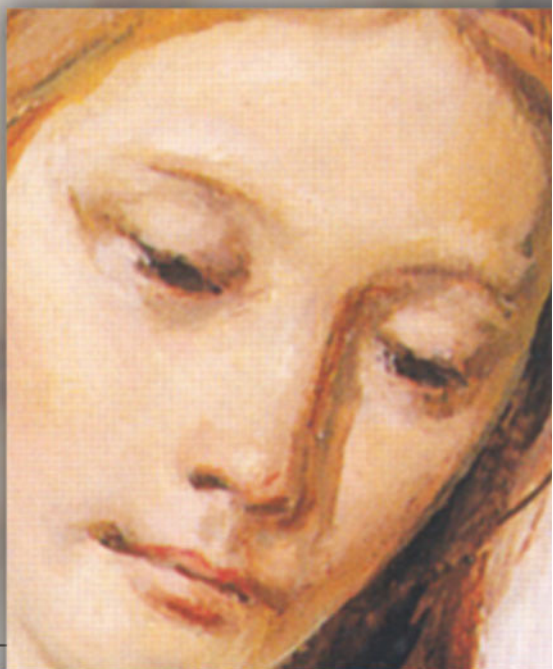

Jo Croissant

ŽENA NEBOLI KNĚŽSTVÍ SRDCE

e-knihy

Děkujeme Vám za nákup této e-knihy. Jsme rádi, že můžeme touto cestou přinášet dobré zprávy do světa digitálních médií.

Jestliže se Vám podařilo dokument stáhnout z nějakého webu bez placení, tak si jej, prosím, pořiďte ještě jednou, férově, na našich webových stránkách <http://www.paulinky.cz/obchod/eknihy>. Může se Vám zdát, že je to zbytečné a že chceme na e-knihách vydělávat. I vydání e-knihy nás něco stojí, zejm. autorská práva, překlad a redakční práci. Vaše platby nám tak umožňují vydávání dalších elektronických titulů.

Nakladatelství Paulínky

www.paulinky.cz

Jo Croissant

**ŽENA
NEBOLI
KNĚŽSTVÍ
SRDCE**

© Éditions des Béatitudes
Société des Oeuvres Communautaires, 1992

© Nakladatelství PAULÍNKY
Petrská 9, 110 00 PRAHA 1
Tel.: 222 311 206
E-mail: paulinky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

ISBN 80-86025-93-4 (Tištěná kniha, 1. vyd.)
ISBN 978-80-7450-216-3 (PDF)
ISBN 978-80-7450-217-0 (ePUB)
ISBN 978-80-7450-218-7 (Mobi)

Efrémovi,
jemuž vděčím za to,
že jsem pochopila celou krásu povolání ženy
Mým sestrám v Komunitě,
ať už žijí v celibátu nebo jsou vdané,

mým přátelům,

tato kniha je plodem všeho,
s čím se mi svěřili,
v utrpení i radosti,

všem ženám, které hledají smysl svého života
Zvláště chci poděkovat Agnès
za její cennou pomoc
na konečné podobě této knihy.

Úvod

Tato kniha se zrodila z jednoho zjištění, které nejprve bylo jistotou a poté se stalo otázkou: ženy trpí. Proč?

Měla jsem to štěstí, že jsem potkala mnohé, nikoli jen povrchně, kdy jeden druhému nabízí takový obraz, jaký chce nabídnout on, nýbrž při hlubokých příležitostech, v pravdě, kdy člověk nemá strach projevit se takový, jaký je, jako zranitelný.

Když jsem nahlédla za to, co se jen zdá, že je, často jsem je nalézala ztracené a jakoby opuštěné, snažící se odvážně čelit situacím, které jim přerůstají přes hlavu a neví, jak se vůči nim zachovat, jak s nimi žít. Zkrátka zasáhlo mě jejich utrpení i utrpení, které kolem sebe probouzeli, byla jsem zasažena jejich ztrátou identity i tím, že již neuměli najít vztah k lidem a už ani nevěděli, jaké je jejich poslání.

V tomto dezorientovaném světě jsem při hledání „smyslu“ cítila, že je nutné se vrátit k pramenům, otevřít Písmo a snažit se pochopit, co nám o smyslu života, utrpení a smrti říká Boží slovo. Měla jsem možnost vnímat celou velikost povolání ženy

a také pocítit, jak je pro lidstvo naléhavé, aby znovuobjevilo identitu ženy a její místo v Božím plánu, protože pak bude moci také muž objevit svoji identitu a budou moci společně pracovat na příchodu Jeho království.

HLEDÁNÍ JEJÍ IDENTITY

I. Klíčové období

Nyní jistě prožíváme klíčové období. V posledních deseti letech jsme byli svědky opravdové proměny společnosti, v níž se významně změnila také role ženy. Tento vývoj jí otevřel dosud nepřístupný prostor a v mnoha oblastech se mohla plně uplatnit teprve nyní. Přesto však, jak se zdá, toto osvobození na úrovni „jednání“ nevyřešilo její hluboké problémy, takže i když se navenek jeví veselejší a stává se paní svého života, často jde jen o dobře maskované existenciální potíže.

Poté, co si žena předsevzala, že se musí vymanit z ovládnutí mužem, přejala mužská schémata na úkor své vlastní ženskosti a tím se vzdálila své základní povaze. Ocitá se najednou ještě osamocenější a zranitelnější ve spleťtých situacích, které často její úzkosti jen násobí.

Je jisté, že současný svět je jakoby úplně vyvedený z míry, vždyť žena již neví, kým je, a proto si dnes více než kdy jindy klademe otázku, jaké je vlastně její poslání.

Jak máme tedy pochopit ono překvapivé prohlášení s pro-rockými rysy, které najdeme mezi texty dokumentů II. vatikánského koncilu?

...Přijde hodina, ano již je tu, kdy se zcela naplní povolání ženy, hodina, kdy žena získá v obci vliv a moc, jež dosud nikdy neměla. A proto nyní, když lidstvo dozrává tuto hlubokou změnu, mohou ženy naplněné duchem Evangelia učinit mnohé ku pomoci lidstvu, aby neodpadlo od víry.¹

V době, kdy byly tyto řádky napsány, vstupovala žena do období znepokojující krize a zatím nelze říci, že by z něj již vyšla. Nebyla spokojená s tím, jak jí bylo dovoleno žít, a cítila velikost svého poslání, hledala sebe samu na všech stranách, pokoušela se za každou cenu a všemi prostředky osvobodit a zaměňovala přitom pravdu s upřímností. Byla upřímná, a proto věřila, že žije podle pravdy, a často sešla s cesty jen proto, že chtěla stůj co stůj získat vládu nad sama sebou.

Jednou ze zlomyslných lstí zde nastražených je snaha rozdělit jednotnou vládu, oddělit od sebe ty, které Bůh spojil, aby bylo možné nezávisle manipulovat jedněmi i druhými a ochromit tak Boží záměr. Naše společnost trpí nemocí oddělování a vydělování všeho druhu, ale především zaváděním rozdlů mezi muži a ženami.

Chápeme-li osvobození jako vyloučení všeho, co nám brání ovládnout sebe sama a uskutečňovat svoje touhy, pochopíme, že žena se vyhranila vůči všem, kteří mohli ohrozit její svobodu. Ale až přijdou zkoušky, nechávají jí pocítit její osamělost

1 Poselství Koncilu ženám, 8. prosinec 1965.

a opuštěnost. Naneštěstí je to opět ona, kdo platí za svou vlastní svobodu a sklízí její ovoce, když se nachází v situacích pronikavé úzkosti, jež musí unést úplně sama, protože se osvobodila nejen od ovládnutí jinými, ale také od jejich ochrany.

Je to neštěstí pro ženu, pro muže i pro dítě, je to reakce na porušení rovnováhy, které představuje hrozbu pro svět.

Stali jsme se čarodějovými učedníky, kteří mají v rukou všemocné prostředky, jež dosud nedokázali ovládnout, neboť neznáme jejich tajemství. Věda sice umožnila neslýchaný rozvoj civilizace, tím jsme se však ocitli v situaci, kdy disponujeme mocí, jaké nikdy předtím nebylo možné dosáhnout. Ale zároveň jsme zaostali v duchovním vývoji a tento rozdíl je s přibývajícím časem stále znatelnější, protože jeho výsledkem jsou bytosti čím dál méně přizpůsobitelné novému životu, čím dál křehčí a zranitelnější.

Při léčení tohoto neduhu, jímž trpí naše společnost, hraje žena hlavní roli, vznešenou roli jako při jakémsi novém porodu. Až totiž znovu najde své místo, vše se uspořádá ku prospěchu všech. Nastal čas, aby nad sebou znovu získala vládu, aby zvažila svou odpovědnost, uvědomila si, co je v sázce při jejím poslání a vydala ze sebe to nejlepší. To vyžaduje, aby přestala chtít být jako muž a uznala svou svébytnost ne jako přítěž, nýbrž jako bohatství a jako dar od Boha.

V tomto období hluboké proměny našeho lidství má žena rozhodující roli, a to ne aby muže ponížila, ale naopak aby jej povznesla a učinila z něj nového člověka k pozvednutí celého lidstva.

Nic není tak tajného, že by to nebylo odhaleno (Mt 10,26), a jestliže se nyní světlo všech reflektorů světa obrací ke všem jeho hanebnosti, přijde den, kdy Bůh odkryje krásu duší. Tajemství ženy se pak objeví v celé své nádheře, v niterném spojení s tajemstvím našeho Vykoupení jako paprsek, který má zahalit světlem tvář muže.

Berdajev kdysi řekl, že v čase, který přijde, nebude mít rostoucí důležitost ženy nic společného se směrem emancipace, která jde po mužských cestách; tento směr je proti jakékoli hierarchii a všechno nivelizuje ...Na důležitosti nezíská emancipovaná žena, nýbrž věčný princip ženství.

II. Feminismus

Přesto lze konstatovat, že vlna feminismu byla vlnou duchovní. Jho vnucené ženám úzkoprsým duchem měšťácké rodiny se pro ně stalo nesnesitelným, cítily, že mohou žít jinak, že mohou rozšířit své pole působnosti, rozvinout svoji schopnost lásky, která se ve svírajícím prostředí soukromého života rodiny, zbavené náboženských kořenů, nemohla svobodně projevit.

Tato touha vystoupit z průměrnosti a znovuobjevit pravý smysl existence nenacházela své naplnění v morálce a náboženství, alespoň ne v té jejich podobě, která se vyučovala a byla v oné době všemi vnímána jako běžná, a tak se ztratila na bezvýchodné cestě.

Simone de Beauvoir neustále tvrdila, že pohlavní rozlišování je až druhotné, neboť *ženou se nerodíme, nýbrž stáváme*. Měla značný vliv, který usměrňoval energii těch žen, které se chtěly vyrovnat mužům.

Často se spojuje pohlavní osvobození a osvobození ženy. Antikoncepční prostředky jí pomohly kontrolovat její plodnost, a žena tak odstranila nutnost těhotenství, které pro ni není z nějakého důvodu výhodné, vyrovnala se tak muži a mohla s ním začít soutěžit ve všech oblastech.

Důsledkem toho bylo znehodnocení hodnot vlastních ženě jak v rovině biologické, tak v rovině duchovní. Když se vyprázdnil smysl jejího zvláštního poslání, znehodnotila se také myšlenka mateřství i panenství a nakonec se znehodnotila i úloha ženy jako takové.

Stejně tak dnes vidíme vzkvétat teorie, jež slaví ohromující úspěch se zásadním antropologickým argumentem, že muž a žena jsou takoví, jací jsou, jen proto, že tím odpovídají na společenské požadavky, které je do této podoby utvářely.

Modality života v naší době jsou naprosto odlišné od minulých, což je dáno tím, že mechanizace, jež zachází až do krajnosti, a vynikající technický pokrok vyžadují čím dál méně fyzickou sílu a naopak čím dál více přesnost, což umožňuje ženě úspěch stejně dobře jako muži a v některých oblastech dokonce ještě lépe, a proto někteří mají za to, že jsme dospěli k takovému druhu lidské bytosti, u něhož rozlišování pohlaví ztrácí stále více na významu, až nakonec dosáhneme úrovně bezpohlavní bytosti.

Taková úvaha by v nás vzbudila úsměv, kdyby se nejednalo o stále hmatatelnější skutečnost: muž a žena již nevědí, kým jsou, a neodvažují se potvrdit sami sebe každý ve své totožnosti. Děti již nevědí, s kým se identifikovat. Ztratily své opěrné body. Jsme svědky nástupu androgynní společnosti.

Návrat zpět k obrazu, tak trochu vyšlému z módy: žena střežící rodinný krb, zcela závislá na muži, žena, jejímž jediným společníkem jsou hrnce na plotně, takový obraz není na pořadu dne, stejně tak jako pomsta muži za staletí poroby a touha jej ovládnout.

Naštěstí jsme již překonali období prvotního nadšení pro feminismus, jenž ve svých tvrzeních zašel hodně daleko, musíme však uznat, že jsme jím hluboce poznamenáni co do způsobu chování i myšlení. Je třeba upřímně hledat autentický smysl povolání ženy a oprostit se od všech starých stereotypů, jež jsou nám při tomto hledání na překážku.

III. Podivuhodný Boží záměr

Abychom znovu našli podivuhodný záměr, který má Bůh se ženou a skrze ni s celým lidstvem, je nezbytné rozjímat nad zprávami o Stvoření a pokusit se vstoupit do Božího myšlení, neboť vše bylo dáno již na počátku.

Obvykle se Písmo svaté cituje, je-li třeba najít nejzápornější verše, které se týkají ženy, aby tak bylo možné obvinit judaismus a církve, že má odpovědnost za její zotročení, zatímco církve byla právě naopak vždy místem, kde žena mohla nejlépe nalézt své místo a svou důstojnost v dobách, kdy všechno hrozilo, že ji rozdrtí. Mnoho lidí rádo žertem cituje ta nejzávažnější místa z Bible. Ale Písmo bylo sestaveno proto, abychom ho zkoumali do hloubky: pro jeden verš lze nalézt více interpretací, od smyslu doslovného až po smysl mystický. Chtěli bychom najít jasné a přesné odpovědi, které uspokojí náš karteziánský intelekt a naopak každá otázka nechává vyvstat nekonečnému množství dalších otázek, které našemu duchu dovolují vstoupit za práh tajemství.

V knize žalmů je napsáno: *Bůh promluvil jednou, dvojí věc jsem slyšel* (Žl 62,12). Jinými slovy: zastavíme-li se u pouhého doslovného smyslu, proklouzne nám mezi prsty sdělení, které nám Bůh chtěl předat.

Jako muže a ženu je stvořil.

V první zprávě o Stvoření čteme: *Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.* (Gn 1,27)

Člověk je stvořen současně jako muž a žena, jako maskulinní a femininní, a nic nenasvědčuje tomu, že by jeden měl i jen seabeměně ovládat toho druhého. Jsou stvořeni jako rovní si ve své důstojnosti a zároveň odlišní proto, aby se mohli sjednotit, vždyť jen dohromady tvoří základní jednotu lidského rodu. Jestliže z jedné bytosti Bůh učinil dvě, pak jen proto, aby se obě staly „jedním“ a dosáhly tak nejvyšší plnosti.

Ostatně jeden z *midrašů*¹ nám říká, že Bůh jediný je opravdu mužský a že každá lidská duše je opravdu ženská, protože je povolána k zasnoubení s Bohem, což potvrzuje Jan Pavel II.: *Důstojnost každé lidské bytosti a povolání, které jí odpovídá, nachází svou konečnou míru ve sjednocení s Bohem.*

Čtěme dále v knize Genesis (2,18-25):

I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou“. Když vytvořil Hospodin Bůh

1 Midraš – od hebr. *daraš* hledat, hledat Boha, hledat Boží odpověď; označení pro metodu exegetického výkladu – pozn. redakce.

ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou² se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.

Když Bůh stvořil člověka, muže a ženu v jednom jediném těle, viděl, že není dobré, aby člověk byl sám. Potřeboval někoho, komu by mohl hledět tváří v tvář, potreboval pomoc jemu rovnou.

Je krásné vidět vztah Boha k člověku, jaký byl na počátku. Je to vztah osoby k osobě. Bůh navrhuje a člověk je zcela svobodný, aby řekl: *ne, to mi nevyhovuje*. Dává jméno všemu živému a Bůh mu svěřuje jeho úkol uprostřed stvoření, aby nad ním vládl. Byl přitom, když Bůh stvořil svět, a podílel se s Ním na jeho stvoření.

Ale když Bůh chtěl stvořit ženu, způsobil, že Adam upadl do tajemného spánku. Pak už jednal bez jeho vědomí a nakonec

2 Jde o pokus česky vystihnout hebrejský názvuk mezi muž a žena čili iš a iššá, kterým se naznačuje jejich sounáležitost.

ho postavil tváří v tvář oné bytosti, která přišla k životu, zatímco on spal. Nebude ji ovládat tak jako vládne nad zvířaty, neboť bude mít vždy co dělat s tajemstvím. Proto také z hloubi Adamova srdce vytryskl výkřik údivu. Poznal ženu a poznal v ní také sebe, toto setkání je jakousi plností. Žena vzbudila mužův údiv, protože hraje roli toho, kdo muži odhaluje jeho vlastní totožnost: poznává svou totožnost tváří v tvář té, která mu je podobná a zároveň se od něj liší.

Je psáno, že Eva byla vzata z Adamova žebra a toto žebro je také jeho bokem, jeho polovičkou, což znamená, že spolu navždy sdílí jeden druhého, že jsou povoláni existovat jeden po boku druhého, ale také jeden pro druhého.

Doslovný překlad zní *pomoc proti němu*, což může znamenat dvě věci: *pomoc jemu vstřícnou*, ve společenství, jež zakládá jejich plodnou jednotu, anebo *protivící se mu* a v tom případě jej může i zničit.

V jiném z *midrášů* se praví:

Jestliže si to muž zaslouží, půjde mu žena naproti, to znamená s ním. *Ale když si to nezaslouží, bude proti němu*, to znamená, že se bude moci stát jeho nepřítelkyní. A tak od počátku přijímá žena své poslání vůči muži, aby spolupracovali na díle Božím, a také svou totožnost vzhledem k muži. Může se však stát buď jeho spojenkyní anebo jeho nepřítelkyní, a podle toho, jak použije svou svobodu, může přinést buď světlo nebo temnotu, jeho dílo pozvednout nebo ponížít, učinit plodným anebo neplodným.